

1975: az INSPEC konszolidációjának éve

Az elmúlt év gazdasági nehézségei, a szolgáltatások elkerülhetetlen áremelése ellenére az INSPEC (*Information Service in Physics, Electrotechnology, Computers and Control = Fizikai, Elektrotechnikai, Elektronikai, Számítástechnikai és Automatizálási Tájékoztatói Szolgálat*) helyzete megszilárdult.

1969 óta talán a legjelentősebb technikai változás 1975 elején következett be: a hat éven át input-előállításra alkalmazott lyukszalagos technikát optikai karakterolvasás (COMPUSCAN OCR) váltotta fel.

1975 közepén hat kurrens tájékoztató folyóirat kiadását kezdték meg „Key Abstracts” összefoglaló címen, majd ezekhez – sikerük alapján – még kettő csatlakozott. Az alábbi szakterületeket dolgozták fel:

- energiaátvitel és -elosztás (*Power Transmission and Distribution*);
- ipari energetikai és irányító rendszerek (*Industrial Power and Control Systems*);
- rendszerelmélet (*Systems Theory*);
- kommunikációs technológia (*Communication Technology*);
- elektronikus áramkörök (*Electronic Circuits*);
- szilárdtest-készülékek (*Solid State Devices*);
- fizikai mérés és műszertechnika (*Physical Measurements and Instrumentation*);
- elektromos mérés és műszertechnika (*Electrical Measurements and Instrumentation*).

Az INSPEC mágnesszalagos szolgáltatást jelenleg 19 ország veszi igénybe. 1975-ben rendezték meg Londonban a mágnesszalag-felhasználással foglalkozó második munkaértekezletet, amelyen 20 ország szakemberei vet-

tek részt. Különösen az on-line keresés iránt nőtt gyorsan az érdeklődés.

Az INSPEC ez évben lett teljes jogú tagja az EUSIDIC-nek (*European Association of Scientific Information Dissemination Centres = Szakirodalmi Tájékoztató Központok Európai Szövetsége*). Adatbázisait jelenleg már 20 európai intézmény használja.

Részt vettek az EEC SDIM kohászati tezaurusának felülvizsgálatában, valamint az EEC-vel közösen tanulmányozták a tervezet EURONET (*European Information Network for Science and Technology = Európai Tudományos és Műszaki Információs Hálózat*) on-line információs rendszerhez standard utasítási nyelv kialakításának lehetőségeit.

A közeli jövőben jelenik meg az INSPEC új csillagászati bibliográfiája, az *Astronomical Catalogues Index*.

1976-tól a gépészeti információs szolgáltatást, az ISMEC-et (*Information Service in Mechanical Engineering = Gépészeti Tájékoztató Szolgálat*) a Data Courier Inc. vette át. Továbbra is az INSPEC adja ki azonban az *ISMEC Bulletin*-t és az ehhez kapcsolódó mágnesszalagos szolgáltatásokat, s az Egyesült Államokon kívüli terjesztés is a hatáskörében maradt.

Elkészült a mikroprocesszorok alkalmazására vonatkozó, az 1970–1975 közti időszakot átfogó, referátumokkal ellátott bibliográfia.

Jelenleg dolgoznak a felhasználók képzését célzó program fejlesztésén, amely a nyomtatott kiadványokra és a gépi adatbázisokra egyaránt kitér. Ennek keretében további tanfolyamokra kerül sor.

/INSPEC Matters, 1976. 13. sz. ápr./

(Sárdy Péter)

TÁJÉKOZTATÁSGÉPESÍTÉS

On-line irodalomkutatás

Azok számára, akik nem tudják megnyugtatóan követni szakterületük irodalmát, nem férnek hozzá megfelelően felszerelt szakkönyvtárhoz vagy egyszerűen csak azt igénylik, hogy az őket illető irodalmat gyorsan és automatikusan megkapják, a számítógépes keresés adja a megoldást.

Az on-line visszakereső rendszerek *nem adnak közvetlen választ, de megadják azt az irodalmat, amely a választ tartalmazhatja*. Ma már egyre több tájékoztató folyóirat tartalma érhető el géppel olvasható formában is. Sok közülük on-line üzemmódban is használható.

A keresés eredményességénél döntő, hogy az adatbázisok milyen teljességgel tárják fel a szakirodalmat. Az elektrotechnika, elektronika például szerencsés helyzetben van, mert több kitűnő adatbázissal is rendelkezik.

Valamely on-line kereső rendszer alapműveleteinek elsajátítása néhány órát vesz igénybe, az adatbázis

megismerése ezzel szemben több időt igényel. Alkalmi felhasználók számára ezért előnyösebb, ha a keresést a könyvtáros végzi, és – miután a keresés költségessége erősen függ a felhasznált gépidőtől – célszerű, ha ez a mérnök segítségével történik.

Az on-line irodalomkutatás költsége több tényezőtől tevődik össze. A terminál-kapcsolat biztosításáért az intézmény általában havi díjat fizet. A gépidő költsége erősen változó (25 \$–150 \$ óránként), s kisebb mértékben, de változó a kiíratás költsége is. Közepes teljesítményű terminál 2500–3000 \$-ért vásárolható, de van bérleti lehetőség is. A kommunikáció költsége óránként 10 \$ körüli. Valamennyi tényezőt figyelembe véve, egy átlagos, 10–15 perces keresés 7–20 \$-ba kerülhet.

Az adatbázisok közül természetesen azt érdemes választani, amely a legnagyobb valószínűséggel tartalmazza a szükséges irodalmat, emellett azonban más szempontok (költség, gyorsaság stb.) is döntőek lehetnek.